

*Obavijest***Seminar »NATO i Jugoistočna Europa«
(»NATO and South Eastern Europe«)**

Šipan, 31. kolovoza – 6. rujna 2003.

Atlantsko vijeće Hrvatske u suradnji s NATO već drugu godinu organizira znanstveni seminar »NATO i Jugoistočna Europa« (»NATO and South Eastern Europe«). Seminar je održan na otoku Šipanu kod Dubrovnika od 31. kolovoza do 6. rujna 2003. Već sam naziv seminara određuje aktualnost teme koja se odnosi na, praktično, posljednji krug europskih zemalja na koje bi se odnosilo proširenje NATO-a. Sudionici su predstavljali strukture NATO-a, predstavnike europskih think-tank organizacija i predstavnike zemalja iz regije, posebice onih na koje se odnosi termin Zapadni Balkan. Među sudionicima su bili i ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine dr. Mladen Ivanić, bivši ministri vanjskih poslova Austrije dr. Erwin Lanc i Albanije Arian Starova, zatim nekoliko bivših ambasadora i više stručnjaka iz institucija NATO i Europske unije, posebice onih koji se bave proširenjem euroatlantskih integracija.

Seminar već postaje tradicionalnim i predstavlja jedan u nizu sličnih događanja u sklopu ljetnih škola međunarodnih odnosa koje Centar za međunarodne studije iz Zagreba i Atlantsko vijeća Hrvatske već drugu godinu za redom organiziraju na Šipanu. Cilj ovih skupova je da predstavnici zemalja Jugoistočne Europe međusobnom razmjenom informacija i iskustava procijene stupanj i pravac tranzicijskih društvenih procesa – gospodarskih, političkih, sigurnosnih i pravnih – u smjeru njihovog približavanja NATO-u i EU, euroatlantskim integracijama.

U sklopu programa sudionici su imali više prezentacija koje su poslužile kao temelj za određenje dostignuća pojedinih zemalja. Predstavnik Direkcije NATO-a za politiku obrane i planiranje snaga – odgovorni izvjestitelj za Hrvatsku Guy Gerbaud predstavio je »NATO-ve tekuće programe« (NATO's current agenda), a brigadir Željko Akrap i pukovnik Zoran Bošković izložili su prezentaciju »Uloga Regional Arms Control Verification Implementation and Assistance Center (RACVIAC) u Jugoistočnoj Europi«.

O razmjeni iskustava o približavanju euroatlantskim integracijama u zemljama Zapadne Europe govorili su generalni sekretar Atlantic Treaty Association (ATA) Antonio Borges de Carvallo na temu »Uloga ATA danas«, ministar vanjskih poslova BiH dr. Mladen Ivanić na temu »NATO u Bosni i Hercegovini«, pomoćnica ministrice obrane Republike Hrvatske dr. Jelena Grčić-Polić predstavila je projekt »Reforma Hrvatske vojske«, a brigadir Ante Čičak održao je predavanje »Hrvatska vojska i Partnerstvo za mir«. Dostignuća u pojedinim zemljama prema ocjenama njihovih Atlantskih vijeća

predstavili su Arian Starova (Albanija), Lazar Elenovski i Aleksanar Gencov (Makedonija) i dr. Gojko Mišković (Srbija i Crna Gora). Posebno zanimljivo izlaganje na temu »Budućnost transatlantskih odnosa« održao je dr. Fraser Cameron iz Europskog centra za politiku (The European Policy Centre, Bruxelles). U panel-raspravi »NATO u Jugoistočnoj Europi« sudjelovali su osim prof. dr. Radovana Vukadinovića i dr. Cees M. Coops s NATO Defence Collegea, veleposlanik Slovačke u Hrvatskoj (i nerezidentni veleposlanik za BiH) Jan Petrik, savjetnik u Vladi Slovenije Ivan Hostnik i konzul Hrvatske u Pečuhu (Mađarska) mr. Ivan Bandić.

Iz rasprave se može zaključiti:

– sve zemlje jugoistoka Europe smatraju da moraju postati dio euroatlantskih integracija, ali stupanj provođenja demokratskih, političkih, gospodarskih i reformi u pogledu sistema nacionalne sigurnosti je vrlo različit u pojedinim skupinama zemalja tog prostora;

– činjenica da su NATO i EU na granicama Jugoistočne Europe jasno pokazuju da sve zemlje Zapadnog Balkana moraju ubrzati demokratske političke reforme, zatim u sigurnosnoj politici i gospodarstvu ukoliko se žele priključiti euroatlantskim integracijama (NATO i EU);

– uz pretpostavku da je teško moguće izbijanje novih oružanih sukoba, zemlje regije moraju se okrenuti otklanjanju drugih izvora nestabilnosti kao što su ilegalna trgovina drogom i oružjem, trgovina ljudima, korupcija i organizirani kriminal;

– većina zemalja Zapadnog Balkana nailazi na velike poteškoće u procesu provođenja promjena koje bi ih trebale brže voditi euroatlantskim integracijama. Stoga svaka za sebe treba ubrzati promjene donošenjem vlastitih programa, ali i učinkovitijom realizacijom regionalnih inicijativa – Solunski summit u lipnju ove godine istaknuo je veću odgovornost lidera zemalja jugoistoka Europe za brže promjene u njihovim zemljama i brže prilagođavanje procesima koji vode u euroatlantske integracije.

Miloš Šolaja